

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VI. Vtris plus adhibendum in hac historia fidei, Palladio, Socrati, Sozomeno,
Georgio Alexandrino, Anonymo vitæ Chrysostomi scriptori, & Symeoni
Metaphrastæ; an Epiphanio, & Hieronymo, disquiritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

Quo argumento ad Epiphanium scripserat Theophilus, eodem propemodum scripsit ad A Hieronymum; cui hic respondens, *Vox*, inquit, *beatitudinis tuae in toto orbe perionuit, & cunctis Christi Ecclesiis latantibus Diaboli venena siluere. Nequaquam amplius antiquus serpens sibilat, sed contortus & exsiccatus in cavernarum tenebris delitescens Solem clarum ferre non sustinet: qui quidem super hac re. & antequam scriberes, ad Occidentem Epistolas miseram, ex parte Hæreticorum strophas meæ lingua hominibus iudicatis. Ex dispensatione Dei factum puto, ut eo in tempore tu quoque ad Anastasium Papam scriberes, & nostram dum ignoras sententiam roborares. Et paulo post: Vincensius Presbyter ante biduum quam hanc Epistolam dærem, de Vrbe venit, & suppliciter te salutat, crebroque sermone concelebrat Romanam, & totam Italiam tuis post Christum Epistolis liberatam: cura nimirum Anastasij Papæ, à quo, ut superiore sectione dictum est, profligatus fuerat Origenismus. In alia ad eundem Epistola, Priscum & Eubulum à Theophilo in Palæstinam legatos narrat dispersos regulos, Origenistas nimirum, usque ad suas latebras fuisse persecutos; gaudere omnes ob partem ab Hæreticis victoriam: *Macte virtute*, inquit, *macte zelo fidei, ostendisti quod huc usque taciturnitas dispensatio fuit, non consensus.* Postremo Iohannem Hierosolymitanum ob susceptum Origenistam quemdam, antequam Theophili literas accepisset, excusat his verbis: *Super susceptione cuiusdam non debes contra Urbis huius dolere Pontificem, quia nihil tuis literis precepisti: & temerarium fuit de eo quod nesciebat, ferre sententiam: tamen reor illum nec audere, nec velle te in aliquo ledere.* Quibus non Iohannem Hierosolymitanum, sed Chrysofomum notari putant nonnulli: sed non persuadent, nam unum quemdam susceptum dicit Hieronymus, at quinquaginta Chrysofomus suscepit. Deinde cum ait Hieronymus, *Urbis huius*, utram potius videtur significare Constantinopolim tot mansionibus distitam; an Hierosolymam cuius in vicinia hæc scribebat? Omnino certe Hierosolymitanus Iohannes videtur intelligendus. Ex his suspicari licet deseruisse aliquantulum hoc tempore ipsius cum Hieronymo simultates, (quas rursus tamen reintegratas fuisse inferius ostendemus,) & aliquantum de amore suo aduersus Origenem tenuisse, vel sententiam certe suam dissimulasse. Quod ut suspicer facit illud Theophili in alia ad Hieronymum Epistola: *Atque utinam apud vos quoque deponerent hypocritam, qui oculis dicuntur subire veritatem: de quibus non bene sentientes in iis regionibus fratres hac me scribere provocant.* Addit Theophilus fugatis Origenistis ad pristinam tranquillitatem monasteria Nitria rediisse. Audiendus præterea Hieronymus, dum aliquanto post ad Pammachium & Marcellam scribens: *Vbi nunc est*, inquit, *coluber venosus? ubi venenatissima vipera? Præterea facies utero commissa laporum? Vbi hæretique sibilabat in mundo?* & deinde: *Oppressa est eius (Theophili) auctoritate & eloquentia, & in morem Dæmoniorum spirituum de terra loquitur: nescit enim eum qui desursum veniens ea loquitur que sursum sunt.* Queritur postmodum tantis simulationibus uti solitos Origenistas, ut vix à Catholicis internoscerentur: tum subdit: *Quid opus est obsidere Proponidem, mutare loca, diuersas lustrare regiones, & clarissimum Pontificem Christi, eiusque Discipulos rabido ore discerpere. Si vera loquimini, pristinam erroris ardentem ardore fidei commutate.* Demum Paschales Theophili Epistolas, quibus Origenismus obteritur à toto Oriente cum admiratione suscipi, & prædicari denuntiat.*

apud Hier. Ep. 72.

Hier. Ep. 78.

Hier. Cod. 96.

VI. Prolixè hæc à me notata sunt, ut cum auctoritate Palladij, Socratis, Sozomeni, Georgij Alexandrini, Anonymi alterius qui Chrysofomi vitam in literas retulit, & à Saverio editus est Tom. 8. Chrysof. & Symeonis Metaphrasta, Lector æquus Epiphaniij & Hieronymi auctoritatem componat, & quam diversa de Theophili & Origenistarum dissidio senserint, cognoscat. Illi summam pietatis, sanctitatis, & mansuetudinis laudem Origenistis tribuant: hi versipelles, refractarios & pertinaces eosdem fingunt. Illi Theophilum iracundum, impotentem, iniquum, pecuniæ cupidum, prouum in vindictam, privatis injurijs Dei causam falso obtendentem exhibent: hi zelo fidei ardere eundem, polleere prudentia, Moysis uirtutem referre dicunt. Quod si res ita fuissent gesta, ut à Palladio narrantur, num præsentem Posthumianum, & Epiphanium ac Hieronymum in vicinia positos latere potuissent? num infantes ac pios homines præter fas sedibus suis exterminatos convitijs ipsi quoque lacerassent? num Theophili petulantia consensissent? num ferocitatem ejus ac saevitiam laudassent, & laudando auxissent? Quod si de contrario falsa de Origenistis, & Chrysofomi causa prodidisset literis; an de ipso pronuntiaffet Photius: *ἐν διαλογικῇ τῷ πρὸς καλῶς τὴν ἐκκαθαρτικὴν τὴν ἐκ τῶν ἡρεσίων ἀνεργασίῳ*. Dialogico ipsum charactere pulchre ac diligenter res Chrysofomi descripsisse? Equidem & iam supra dixi, & nunc quoque pronuntio duplicis fuisse generis Origenistas, Orthodoxos & Heterodoxos; quos cum ab invicem secernere in promptu non esset, utrosque indiscriminatim Theophilum divexasse; eandemque ob causam utrosque indiscriminatim Iohannem Chrysofomum fovisse: hinc nonnullos factum Theophili Heterodoxos instantis probasse; alijs Orthodoxos male haberi doluisse. Theophilum præterea iudicio fuisse præcipiti, & animi affectibus nimium obtemperasse si negarem, reclamaret Chrysofomus, in quem impotenter defa-

A viit; reclamaret & Paulus ille Episcopus, quem post flagella, carcerem, & metalla, à Theophilo, non propter Origenisim, sed alias ob causas ex Ægypto eliminatum Hieronymus transeuntem hospitio suscepit, & ut per Imperiale scriptum restitueretur, laboravit. Privatius proinde causis ad carpandos Origenistas adductum fuisse veri mihi videtur perquam simillimum, & vindicta suae Origenisim subdole prætenuisse; Epiphanium vero & Hieronymum, rem ipsam Ecclesiae perutilem, Origenismi scilicet extirpationem spectasse, causas ipsas insuper habuisse. Quaecunque certe res Theophilum impulerit, constat legitime Synodi decretis Origenistarum errores fuisse rescissos; ac non tantum fortasse Theophili, quantum Synodi auctoritati Hieronymum & Epiphanium tribuisse.

B VII. Porro non Synodicam duntaxat Theophili Epistolam, datam anno Christi 399, sed Paschales etiam quatuor, annis 400, 401, 402, 403, 404, scriptas, Hieronymus Latinitate donavit, ut quæ iis continebatur Origenis damnatio, latius, & in Occidente potissimum pervulgaretur. Pervenerunt ad hanc ætatem posteriores tres, prior cum Synodica intercidit; in quibus depravata aliqua ab Hieronymo cum ipsius adversarii iactassent, sese in Epistola 78, ad Pammachium & Marcellam, cum ad eos posteriores Paschales mitteret, luculenter purgavit.

C VIII. Iam vero rerum seriem perfequamur. Diximus Constantinopolim profectos esse Origenistas, postquam eodem legatos à Theophilo missos acceperunt. Falso id à Palladio, & Sozomeno confictum arguit Baronius ad A. 400. cap. 61. nec quemquam illuc ante legasse Theophilum contendit, quam eodem abiisse Origenistas intellexit. Falsum quoque esse vult, inter Origenistas fuisse Isidorum; id licet præter Sozomenum Socrates asseveret. Nititur Baronius Theophili ad Epiphanium Epistola, quæ est inter Hieronymianis 67. Sic habet illa: *Didici enim quod calumniatores veræ fidei, Ammonius, Eusebius, & Euthymius, novo pro hæresi furore bacchantes, Constantinopolim navigarint: ut & novos, si quos voluerint, decipiant, & veteribus suæ impietatis sociis conjungantur.* Nulla hic Isidori mentio: certe neque Dioscori, nec aliorum quinquaginta, quos illuc perrexisse tradit Palladius. Quasi vero nomina singulorum percensere Theophilus instituerit. Ait deinde Theophilus: *Et ut celerius nostra Constantinopolim scripta perveniant, mitte industrium virum, & aliquem de clericis, sicut & nos de ipsi Nitria monasterii patres Monachorum, cum alijs sanctis & continentissimis viris missimus, qui possint cunctos in presentia docere quæ gesta sunt.* Ex his effici putat Baronius ab Epiphano, non D autem à Theophilo tunc legatum fuisse missum Constantinopolim; Theophilum autem quosdam à Monachis Nitriensibus alio ablegasse. Sanè id ex Epistolæ verbis non cogitur: imo vero rogat Epiphanium Theophilus, ut aliquem mittat Constantinopolim, sicut à se Nitrienses monachi missi sunt: quo missi? nempe quo aliquem mitti vult ab Epiphano; Constantinopolim: nam quid aliud verba sonant? Quod autem peregrina communionem eos exceperit Chrysofostomus, inde concludit Baronius Synodi Alexandrinæ literas illuc nondum fuisse perlatas; alioqui damnatos & proscriptos Monachos minime fuisse excepturum. Ut id detur, quod negari tamen potest, nam damnationis causam certum est licere inquiri, non inde sequitur Constantinopolitanum iter prius suscepisse Nitrienses Origenistas, quam legatos suos eodem Theophilus misisset. Probabile quippe est Theophili legatos provincias multas adiisse, disseminandarum Præfulis illius Synodicarum literarum gratia, proindeque serius Constantinopolim eandem importasse; cum interea discessione illorum audita, nullam interponentes moram, magnis itineribus illuc contendissent Origenista; & qui serius susceperant iter, maturius illud confecerunt.

E IX. Constantinopolim delati Origenista supplices accidunt ad genua Iohannis, postulantque ut opera ipsius & auctoritate, Theophili adversum se iracundia sedetur, & Ægyptum redeundi sibi copia fiat: quod & reverentia aut metu Theophili, ab ipso quoque, quemadmodum & ab alijs Episcopis repellantur, Imperatoris opem se denique imploratos. Compositus ad miserationem commovendam virorum habitus Chrysofostomo lacrymas excussit. Benigne itaque ipsos alloquitur, jubet causam adventus sui sileant, de ipsorum restitutione sese cum Theophilo per literas acturum, in Templo interim, cui nomen Anastasis, sedem ac mansionem figant. Paruerunt illi, & vitæ necessaria partim proprijs ipsi manibus, ut mos erat Monachorum, partim religiosarum mulierum liberalitate compararunt, ac Olympiadis potissimum, quæ post obitum Nebridij conjugis creata Ecclesie Constantinopolitane Diaconissa, peregrinos hospitio excipere, & facultatibus suis fovere solebat. Publicarum his precationum communionem concessit Chrysofostomus, ad Sacramentorum usum non admisit, nondum cognita ipsorum causa; cum præsertim Clericos quosdam à Theophilo iam ante alijs de rebus Constantinopolim missos acceperisset Iohannes, ijque super rebus Monachorum interrogati magnam illos injuriam sustinuisse quidem dixissent, sed ad communionem tamen neutiquam eos admitti postulasent, ne Theophilo res ea foret offensio. Scribit ad Theophilum Chrysofostomus, rogatque ut restitutos Ori-